

Тому, з метою забезпечення сталого розвитку суб'єктів малого підприємництва в умовах нестабільного конкурентного бізнес-середовища, для яких характерними є обмежені фінансові можливості щодо залучення висококваліфікованих спеціалістів із різних сфер (маркетингу, менеджменту, бухгалтерського обліку, юриспруденції), доцільним є врахування наступних факторів які сприятимуть активізації їх діяльності як стратегічного пріоритету розвитку економіки країни у цілому:

1. Необхідність організації обліку, як інформаційної основи системи управління, із формуванням облікової політики, що дозволить приймати дієві, своєчасні управлінські рішення.

2. Потреба у всебічних знаннях існуючої законодавчої бази, із врахуванням її оновлень з питань податкового, трудового, митного, цивільного, зовнішньоекономічного законодавства. Це сприятиме більшій захищеності інтересів суб'єктів малого підприємництва перед податковими та іншими контролюючими органами.

3. Потреба у залученні співробітників суб'єктів малого підприємництва не тільки до виконання їх спеціальних обов'язків, але й до інших робіт, які потребують знань із інших галузей, і для виконання яких відповідних спеціальностей не має на таких підприємствах, виходячи із їх невеликої кількості працівників та порівняно незначних обсягів діяльності.

Таким чином, врахування зазначених факторів сприятиме активізації діяльності з суб'єктів малого підприємництва метою забезпечення їх сталого розвитку як стратегічного пріоритету розвитку економіки країни у цілому в умовах нестабільного конкурентного бізнес-середовища.

Список використаних джерел

1. Грицина Л. А. Сталий розвиток України через призму міжнародних індексів / Л. А. Грицина // Вісник Хмельницького національного університету. – 2012. – № 3. – Т. 3. – С. 32-36.
2. Господарський кодекс // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 3, ст.23) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>

Пилипів Н. І.

доктор економічних наук, професор

Сологуб С. І.

магістр

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

м. Івано-Франківськ, Україна

НЕОБХІДНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ РИНКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

За сучасних ринкових умов господарювання, коли зростає непередбачуваність результатів діяльності підприємств і рівень їх ризику, підвищується роль інформаційного забезпечення процесу прийняття менеджерами управлінських рішень.

Це пояснюється тим, що в умовах жорсткої конкуренції між виробниками продукції, відбувається зміщення акцентів із управління окремими ресурсами на управління складними

та різноманітними бізнес-процесами, які потребують створення такої інформаційної системи, яка відповідала б їх вимогам і є відома як управлінський облік.

У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» дається визначення управлінського обліку як синоніма внутрішньогосподарського обліку, тобто системи обробки і підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством [1].

Питання формування та розвитку управлінського обліку досліджували багато вітчизняних та зарубіжних вчених: Друрі К., Апчерч А., Домбровський В.М., Голов С.Ф., Карпова Т. П., Лень В.С., Нападовська Л.В., Сопко В.В., Хорнгрен Ч., Чумаченко М. Г. та ін. Однак і досі впровадження управлінського обліку в діяльність вітчизняних підприємств є складним питанням, оскільки це потребує вирішення певного кола питань щодо його організації із врахуванням особливостей діяльності відповідних суб'єктів господарювання.

У науковій літературі організація управлінського обліку в найзагальнішому вигляді розглядається як система впорядкованих дій у вигляді застосування окремих методів, способів, заходів, які забезпечують побудову облікового процесу, що включає складання первинних носіїв облікової інформації, облікових реєстрів, управлінської звітності; облікову політику підприємства, організацію облікового процесу відповідно до поставлених цілей тощо.

Дослідження проблемного питання організації управлінського обліку доцільно розпочинати із розкриття облікового процесу, який, на нашу думку, складається із не трьох традиційних етапів його здійснення, які характерні для фінансового обліку, а із п'яти, на кожному із яких вирішуються окремі завдання, зокрема: підготовчого, первинного, поточного, аналітичного та підсумкового. Це означає, що здійснення облікових робіт слід розпочинати не з реєстрації операцій у первинних документах обліку, а із розробки відповідних норм використання різних видів ресурсів для формування планових показників у формі бюджетів, кошторисів, планів, планових калькуляцій собівартості продукції, тощо.

Після відображення господарських операцій у первинних документах працівники облікової служби здійснюють обробку, реєстрацію даних в облікові реєстри та їх групування. Однак, для отримання більш повного інформаційного забезпечення системи управління, визріває потреба у проведенні аналітичне забезпечення системи управління для виявлення відхилень через порівняння фактичних та планових (нормативних) показників, що дозволяє визначати ефективність роботи як окремих структурних підрозділів, так і підприємства у цілому.

Такий обліковий процес слід завершити формуванням управлінської звітності із наведенням результируючих показників в розрізі кожного центру відповідальності для прийняття управлінських рішень.

З огляду на це, для забезпечення раціональної організації процесу управлінського обліку, вважаємо за доцільне представити найбільш трудомістку його частину, а саме технологію як завершену послідовність дій, яка забезпечує одержання своєчасного якісного інформаційного забезпечення системи управління підприємствами у сучасних ринкових умовах господарювання у розрізі наступних етапів: підготовчого, первинного, поточного, аналітичного та підсумкового (табл. 1).

Тобто поділ облікового процесу на етапи віддзеркалює його послідовність облікових робіт, які передусім мають враховувати організаційну структуру і технологічні особливості діяльності підприємств.

Організаційна структура, яка має забезпечувати узгодженість роботи окремих структурних підрозділів та підприємства в цілому для прийняття оперативних та стратегічних управлінських рішень, залежить від наступних чинників: наблизеності до джерел сировини, цехової чи без цехової структури, характеру виробництва, обсягу виробництва продукції тощо.

Таблиця 1

Характеристика етапів облікового процесу для прийняття управлінських рішень

№ п/п	Назва етапу	Характеристика етапу
1	Підготовчий	Організація нормативного господарства у частині використання різних видів ресурсів для розробки відповідних норм, які використовуються при формуванні бюджетних, кошторисних показників планових калькуляцій собівартості продукції та ін.
2	Первинний	первинне спостереження фактів, їх вимірювання в натуральному і вартісному вираженні для фіксації їх у первинних документах
3	Поточний	обробка, реєстрація і запис даних в облікові реєстри, групування та підготовка інформації для забезпечення її порівнянності даних
4	Аналітичний	аналітичне забезпечення системи управління для виявлення відхилень та визначення ефективності роботи як окремих структурних підрозділів, так і підприємства у цілому
5	Підсумковий	формування управлінської звітності для наведення результируючих показників роботи усіх центрів відповідальності в розрізі як окремих структурних підрозділів, так і підприємства у цілому для прийняття оперативних та стратегічних управлінських рішень

Джерело: авторська розробка на основі [2; 3; 4; 5]

Врахування технологічних особливостей полягають у вивченні технологічних операцій в розрізі виокремлених технологічних етапів загального циклу виробництва продукції, що здійснюються відповідними виробничими службами, цехами, бригадами, які є взаємозв'язані між собою, для яких характерними є: однотипність технологічних процесів, участь робітників у виробництві, чи механізація або автоматизація виробничих процесів, різновиди чи один вид продукції, різна якість сировини тощо.

З наведеного можна зробити висновок, що організацію управлінського обліку можна визначити як систему елементів побудови облікового процесу з метою отримання інформації, яка використовується управлінською ланкою для реалізації усіх функцій управління всередині підприємства. Саме організація управлінського обліку, пов'язує обліковий процес із системою управління з метою забезпеченням менеджменту підприємства достовірною, своєчасною, аналітичною інформацією для прийняття оперативних та стратегічних управлінських рішень.

Необхідність організації управлінського обліку виникає тому, що інформація управлінського обліку на підприємстві необхідна менеджерам вищих рівнів управління підприємством про достовірні показники роботи нижчих рівнів з метою прийняття рішень для досягнення поставлених цілей.

Враховуючи те, що питання організації управлінського обліку на підприємствах належить до повноважень їх керівників, слід зазначити, що від своєчасного його вирішення в подальшому безпосередньо залежить ефективність роботи як структурних підрозділів, так і ефективність діяльності підприємств в цілому, забезпечення їх конкурентоспроможності.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року [Електронний ресурс] // Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.